

Este de două ori în septimana: **Joi-a** și **Dominec'a**; era candu va pretinde im-
rtantia materieloru, va esi de trei sêv
de patru ori în septimana.

Pretulu de prenumeratiune,
pentru Austria:
pe anu întregu . . . . . 8 fl. v. a.
„ diugetate de anu . . . . . 4 fl. v. a.
„ patrariu . . . . . 2 fl. v. a.
pentru Romania și strainetate:
„ anu întregu . . . . . 12 fl. v. a.
„ diugetate de anu . . . . . 6 fl. v. a.

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. coores-
pundinti ai nostri, si de a dreptulu la Ba-
dactiune **Stationsgasse Nr. 1**, unde
sunt a se adresă si corespondintiele, ce pri-
vescu Redactiunea, administratiunea sêu
speditur'a; câte vor fi nefrancate, nu se vor
primi, era cele anonime nu se vor publica

Pentru **anunote** si alte comunicatiuni de
interesu privatu — se raspunde câte 7 cr.
pe linia; repetirile se facu cu pretiu sa-
diutu. Pretulu timbrului câte 30 cr. pen-
tru una data se antecipa.

Pesta, in 2 sept. n. 1873.

Asta data nu punemu de a supra
revistei di'a in care scotemu fôia, ci di'a
premergetoria, in carea si scriemu ace-
ste sire. Scriemu **2 septembrie**, caci este
o dia de mare insemnatate pentru tote
limbele si poporale, este di'a de trista
memoria si neuitabile candu, acuma trei
ani, marele imperatu Napoleonu alu III,
celu ce doue-diece de ani domnise preste
lume si de care se cutremurau tronurile
si se temeau imperatii si regii si toti ste-
panitorii de popora, 'si depuse spad'a in
manele unui pigmeu de rege, era Fran-
cia fu despoiată de tote poterile armate
si paresita de Ddieu si de lume. Cine
nu-si aduce aminte de acesta trista dia
si de evenimentele din 1870, de cari
tota lumea era frapata si adencu in-
tristata?!

Dupa batalia dela **Sedan** Francia
findu cu totulu desarmata, lumea credea
ca nici vorba nu mai pote fi d'a conti-
nuă resbelulu; caci Wilhelmu regele Prus-
siei, in proclamatiunea sa catra Germa-
nia disese ca elu va se face resbelu con-
tra imperatului Napoleone si contra sol-
dathoru Franciei, nu contra poporu-
lui francesu. Insa regele „temetoriu de
Ddieu“ ametitu si ingamfatu de resulta-
tele neasteptate, nu s'a temutu de Ddieu
si a continuatu resbelulu, pentru a de-
spoiă pe Francia de bogatiile ei naturali,
si a rupe o costa din frumosulu ei corpu,
spre a satură pre flamend'a si gol'a Ger-
mania, caci acesta a fostu intentiunea
de diugetate seclu a politiciloru si lite-
ratiloru nemti! Ei, nemti, ai caroru filo-
sofi predica despre „pacea eterna“ alu-
mii si infratirea poporaloru, — ei au es-
ercitatu mai multu si in modu mai bar-
baru de catu toti cuceritorii despotici —
brutalulu: „forti'a supreme dreptulu!“

Si acestui barbaru principiu se re-
dică si se desvelesce astadi cu multa
pompa in Berlinu **monumentu triumfale**,
in marime fora asemene in lume! Prin
monumentulu acest'a vreu nemti se-si
eternisedie triumfurile si se-si facea ve-
diuta glori'a loru!

Astfelu de monumente insa nu a-
tragu ci respingu poporale, caci ele re-
presenta si personifica **dreptulu celui mai
tare** si suprimerea libertatei si egalitatei.
Ori cine va vedé monumentulu din Ber-
linu, cu inima dorerosa 'si va aduce a-
minte, ca trei milioane de omeni s'au su-
pusu Imperatiei germane, dupa bruta-
lulu: „forti'a supreme dreptulu.“

Daca invingea Francia republicana,
ba chiar si imperatesca, sub Napoleone,
nu era inima si sufletu in lume care se
nu salte de bucuria de triumfurile ei si
de redicarea monumentulu intru memo-
ri'a acelora! Pre candu monumentulu ce se
desvelesce astadi in Berlinu, senu atrage
atentiunea nimenui, senu ilu intrista pre
celu ce cugeta la festivitetea acea. Caci
alt'a e Francia si alt'a Germania; alt'a e
francesulu si alt'a e nemtiulu.

Francia este libertatea, egalitatea si
fratietatea pentru toti si intru tote, Ger-
mania contrariulu acestor'a; francesulu
este ospitale, generosu si in tota fiinti'a
sa atrageti, nemtiulu celu mai neospita-
le si mai sgarcitu in lume si in tota firea
sa respingeti. Francesulu este de la
natura isteti, sprintenu si luminatu,
nemtiulu — de la natura e cea mai pro-
sta faptura a lui Ddieu, — si numai prin
diliginti'a si stradiuti'a innascuta lui
devine asemene celorlalte fapturi ra-
tionali si le intrece chiar.

Dar ori cum se fia, in cele din urma
totu Francia va triumfă, caci dupa **Iena**
a urmatu **Waterloo**, si **Sedan** inca trebuie
se aibe urmatoriulu seu!

Consistoriulu metropolitanu gr. or. este
convocatu la siediinta plenaria pre 25 aug.
v. in Sibiu spre a incheia agendele ce cadu
in competinti'a sa cu privintia la congressulu
pentru alegerea metropolitulu. —

Noulu comitatu Severinu capeta in fine
pre domnulu celu mare **Bogdan Jakub**, fostu
consiliariu de sectiune in ministeriulu de agri-
cultura, industria si comereiu, este denumitu
de comite supremu alu cottului Severinu si
totu odata si alu orasiulu liberu regescu Ca-
ransebesiu. Vedi asia. Pre langa nedreptatile
ce ni le facu domni stepanitori in Fagarasiu
si Zarandu si in alte comitate si districte ro-
mane, ne mai lovi si in noulu comitatu cu-
ratu romanu, prin tramitarea de comite su-
premu a unui strainu, (armenu de natiunalita-
te,) neamicu poporulu si necunoscetoriu de
impregiurările tienutulu. Am procopsit'o cu
domni. —

Conferinti'a natiunala ce tiennura ser-
bii dominec'a trecuta in Panciova, a primitu
programulu politicu natiunala statoritu anulu
trecutu in Becichereculu mare, carele — cu
pucine esectiuni, este intru tote asemene cu
alu nostru. Candidatu de ablegatu s'a pusu unu
serbu aderinte acestui programu. Nu seimu
inca cam cati romani vor fi parteicipatu la Con-
ferinti'a, carea fu cercetata de 5000 de repre-
sentanti ai desfiintiatiulu confinuu. —

„**Telegrafulu Romanu**“, — precum se
vede din cei doi nri ai sei din urma, ar ave
mare pofa d'a se certă cu noi: insa — de-
si se preface ca noi l'amu fi provocatu, nu-i
facemu spre voia. Numai atata i reflectamu
ca prin publicarea corespondintieloru, in cari
se atinge person'a parintelui vicariu P o p e a,
nici decatu nu s'a latinatu tienut'a nostra
reservata; caci opiniunile si pledările publicu-
lui nu sunt opiniunile si pledările nostre.

A trebuitu insa se damu locu expresiunei
opiniunei si stimulariunei a unei parti din
poporulu Transilvaniei, cu atatu mai ver-
tosu, caci tote cate am publicatu si cate am
ave inca de publicatu, ni s'au tramisu de
catra persone demne de totu crediementulu
si cari se bucura de cea mai buna reputatiune
si vedia in cauzele nostre politice bisericesci.

Apei, venerabili parinti, dora nu veti
pretinde, ca se nabusimu opiniunea si vocea
poporulu! Amu stersu insa multe si am ne-
teditu forte multe — doveda ni sunt manu-
scriptele.

Intru altele ne intrunim si noi cu fra-
tele nostru „**T. R.**“ in dorinti'a lui — ce o
esprime la capetulu lungeloru sale pledari
pentru omulu seu — in dorinti'a ca: Ddieu
bunulu se luminedie Congressulu de dominec'a,
ca se aloga pre celu mai aptu si mai demnu!

Catra Romanii din confinulu militariu!

Cu pasi rapedi s'apropia or'a, fra-
tiloru, in carea sunteti chiamati, a vi
spune parerea in privinti'a starii, la ca-
rea v'a adusu, fora a ve intrebă, domni
stepanitori de astadi. Acesta ora e unu
momentu serbatorescu in vieti'a vostra
si de mare insemnatate, ba chiar decide-
toriu pentru viitoriulu vostru. Pentru
ca in aceea ora aveti se raspundeti ca:
vreti voi se ve plecati guvernulu ma-
giaru de astadi si se-lu ajutorati intru
ajungerea scopulu lui, intru magiarisa-
rea tierii, si astfel, vreti voi se renun-
ciati la drepturile si la aপরarea intere-
seloru vostre? senu vreti a ve salvă onó-
rea natiunala si demnitatea omenesca,

protestandu cu energia contra volniciei
magiare, si luptandu pentru viitoriulu
vostru, pentru drepturile vostre omenesci,
cari vi li-a datu Ddieu si pentru drep-
turile vostre cetatienesci, cari vi le-au
datu pre luminatulu si bunulu nostru
imperatu si ilustrii sei premergetori?!

Nu e lucru de tote dilele, fratiloru,
alegera de ablegatu ce vi sta nainte,
este unu actu epocale acesta alegere si
tota tier'a privece spre voi.

Poteti ave diferite pareri intr'u-
n'a senu alta cauza, — intr'o privintia in-
sa toti romanii din confinuu vor fi de
una si aceasi credinti si convingere, in
privinti'a ca: nici odata si nici intr'unu
tipu poporulu, care a fostu celu mai fi-
delu si devotu Tronulu si imperatulu,
nu pote si nu-i este iertatu se se intova-
rasiasca cu rebelii de la 1848, nici odata
si nici intr'unu tipu nu veti dá increde-
rea vostra unui aderinte partidei ma-
giarisatorie, dusimana tuturoru popora-
loru nemagiare, era noa romaniloru des-
clinitu, si dusimana pana si pre lumina-
tulu nostru monarchu.

Partid'a magiariloru, si mai ver-
tosu a deachistiloru, nu va intrelasă ni-
micu, nici o intriga, nici o coruptiune si
amagire, fia cu bani, fia cu promisiuni,
pentru a ve trage pre voi, patrioti si de-
voti Monarchulu, in partid'a loru com-
pusa — in cea mai mare parte din rebeli
si infernali, renegati, si alu carei scopu
este a ve folosi de medlocu intru ajun-
gerea scopuriloru loru, a ve despoia de
limb'a ce ni-a dat'o Ddieu si carea amu
moscenit'o de la parinti nostri; cu unu
cuventu, a ve ruina materialminte si spi-
ritualminte.

Prin alegerea unui omu de ori care
pirtida a magiariloru ati recunósce sis-
tem'a a totu magiarisatoria si ucidetoria
a magiariloru, si v'ati supune unei coa-
litiuni dusimane si calcatorie in picioare
de drepturile umane.

Se nu credeti ca aceia, cari cu pu-
cinu mai nainte de ast'a s'au revoltatu
contra Tronulu si au vatematu sublim'a
persona a monarchulu, acuma i-ar fi lui
adeverati binevoitori; si daca ei acuma
din egoismu marsievu se lingusiescu la
elu si cu vicleni'a loru 'lu potu amagi,
noi nu li vomu crede nici odata, caci
lupulu 'si schimba perulu, nu insa si
naravulu.

Cu cata nobila superbia poteti voi
privi, dintru inaltimea moralitatii si a
credintiei vostre in Tronu si in pre lumi-
natulu nostru imperatu, spre acesti omeni
demoralisati si necredintiosi impera-
tulu si patriei; spre acesti omeni cari,
precum ei insisi dicu in furi'a loru selba-
teca natiunala, subordina pana si patri'a
— interesulu loru magiaru, cari prefe-
rescu deci essistinti'a loru — essistintiei
statulu, a patriei si a intregulu; pre
candu voi ati aপরatu si scutitu de atate
ori patri'a si pre imperatulu in pericle de
morte, contra turciloru si a tatariloru,
si chiar si contra nepatriotiloru magiari
cari se facusera rebeli! Si acesti rebeli,
magiarii, vreu se ve despóie pre voi de
drepturile vostre ce le aveti de la Ddieu
si de la lege, si vreu se ve facea loru obé-
la si unelta, pre voi, cei mai bravi si
mai de frunte eroi de la muntii gigantici
pana la **Dumarea Romana**! Pre voi vreu
se ve batjocuresca si torturedie casi pe
fratii vostri din **Banatu, Crisiana** si din
serman'a si de drepturile sale despoiat'a
Transilvania!

Fratiloru! S'apropia or'a candu aveti
se plesniti in facia tiraniloru nostri unu
potericu „**Veto**.“ — Caci cui Ddieu

si legea au datu drepturi, aceluia i-au
datu si puterea d'a-si-le aপর.

Cunosceti-ve voi insive, fratiloru;
cunosceti-ve poterile si valorea vostra,
mai alesu acuma la alegrea de ablegatu
pentru Dieta, si in cunoscinti'a drep-
tiloru si poterii vostre alegeti de able-
gatu unu barbatu din sange curatu ro-
manu, inima din inima romana, sufletu
din sufletu romanu, deci unu barbatu,
care se tiene de partid'a natiunala si este
credintiosu imperatulu si causei popo-
rulu.

Guvernulu magiaru, dimpreuna cu
toti magiarii, cauta se ve insiele, cu vor-
be dulci si frumose, intocma sierpelu
din paradisu, si prin faciarnicia sa vre
se ve nimicesca. Noi, patiti, necesiti si
de tote despoiatii, noi ve sfatuim se ve
desteptati de timpuriu si se nu credeti
promisiuniloru si vorbeloru loru, caci va-
mesi si farisei si despoti sunt ei. Faptele
ii dovedescu de atari pre tota di'a.

Ei, magiarii, si mai vertosu guver-
nulu cu deakistii, vor dice, ca vi voescu
binele vostru, pre candu ei nici nu ve potu
suferi! Nu, nu, fratiloru, ei ve batjocu-
rescu si urescu pre voi, precum ni bat-
jocurescu si urescu intréga natiunea si
totu ce e romanescu; ei, miserabili de
ei, ve dechiaru de cele mai proste si mai
poltrone fapture ale lui Ddieu, de ani-
mali si, nesatiosi si barbari findu ei, ni
iéu tote midilócele de cultura si desvol-
tare natiunale, si se imbuiba si se des-
merda, redica scole si universitati si pa-
na si teatre magiare, din pung'a si su-
dorea nostra! Si apoi ei, „barbarii mo-
dorni“, ei dicu ca sunt chiamati a res-
pandí lumin'a si cultur'a in „Resaritul
intunecosu!“ —

Daca ati alege unu magiaru senu
unu romanu renegatu senu retacitu, care
adeca s'a facutu partasiu loru si trada-
toriu natiunii, netienendu-se de progra-
m'a natiunala, atunci ei ar dice, ca au
dreptulu d'a ve insielă si tiranisă, pen-
tru ca ve lasati se ve insiele si tiranisadie.
*Si daca tiranii sunt miserabili, si mai
miserabili sunt aceia cari se lasa a se ti-
ranisă.*

Voi insa, nepoti a lui Traianu, voi
naintea caroru stramosi a tremuratu
lumea, voi nu veti suferi acesta ru-
sine!

Cautati dar' in lungulu siru alu
barbatiloru vostri binemeritati, cautati
si alegeti pre celu mai bunu, mai sprin-
tenu si mai credintiosu. Voi aveti unu
mare numeru de barbati, cari sub stin-
dardulu imperatulu au luptatu ca ade-
verati eroi; alegeti dara, credintiosi fii
ai natiunei romane, pre acela care
merita increderea si onorarea vostra.

Uniti-ve deci, fratiloru! Consultati
si alegeti pre acelu barbatu, pe care-lu
tieneti de celu mai tare si mai resolutu
pentru aপরarea drepturiloru si onórei
vostre; impreunati-ve tote poterile si
grigiti, ca se nu remaneti de rusine prin
discordia senu nepasare.

Era inieleginti'a nostra o rogamu,
fora deosebire, pre preoti si invetiatori
casi pe militari si alti functiunari, seaju-
tore caus'a cu tote midilócele permise si
legali si se conduca poporulu la urn'a de
alegere, se-lu aপর si padiasca de co-
rumpere, insielare si tradare, si consul-
tandu-se cu fratii serbi, in concordia si
cu poteri unite se lucre cu ei, caci inte-
rese comune avemu cu densii.

Noi, fratii vostri cei patiti din **Ba-
natu, Crisiana** si **Ardelu**, v'am graitu voa
din inima fratiesca si din sufletu curatu.
— Timpulu e aci, elu nu mai vine a

două ora, și amara căință ar putea să deșpeșă voștra, dacă nu ascultați sfatul nostru celui fratrescu; atunci însă ar fi prea târziu și căința nu vi-ar ajuta nimica.

Mergeti deci cu toții la urna, fraților, mergeti și alegeți cu inima curată și cu frică lui Dumnezeu, și fără frică și sfială de domni și de uneltirile lor, căci dreptatea și Dumnezeu sunt cu voi!

Patitulu

Portile de feru.

Precum ni spunu foile austro-ungurești, partea diplomatică a chestiunii porturilor de feru ar fi deja rezolvită, și în luna lui opt. se vor începe lucrările tehnice. Spre acest scop Austria, Ungaria și Turcia vor trimite fie-care câte un ingineriu, spre a stabili planul pentru executarea gigantică și în urmările sale atât de importante și interesante internațional. Spre mirarea și înfrustrarea noastră aflăm, că România nu e întrebată și consultată de felu; și dăru Austria și Ungaria considerând-o de statu suzerană o contopesc. în chestiuni diplomatice, în Turcia?!

Dar totă degradarea ce o suferă România de trei ani în căia, este consecința miserabilei țienute politice și diplomatice a Cabinetului actual al ei.

Acesta însă se năusește a dovedi prin „Pressa,” că procede bine și întru interesul României, de ora ce și Serbia urma totu aceea politică în această chestiune.

Pentru a pricepe și a apretui însă din destulul însemnătatea chestiunii Porturilor de feru, și mai ales pentru a cunoaște diferența de interes între România și Serbia în această cauză, lasăm să urmeze în extrasu unu articolu din „Trompet” a Carp.” scrisu de eminentele diaristu C. Boliacu:

„Alta este Statulu serbu — dice dlu Boliacu — și alta este Statulu romanu, geograficesc vorbindu în privința cataractelor de la Portu de feru.

Spre a ataca Austria pe Serbia, nu are nevoie de locu de Portu de feru. Serbia, dela Orșova până la Belgradu în fața Semlinului și apoi pe riuu Sava, este totă imbrăciată de Austria, care n'ar avea să facă de catu unu pasu ca să intre în Serbia, deca această nu aru avea peptulu ei deschisu de tôte părțile spre a face respectatu teritoriulu ei.

România nu merge totu astfelu, domnilor, cari cunosceti Europa intrăga ca pe palmă d-văstră și nu sciti geografă țierei d-văstre. Portile de feru sunt intrarea pe Dunarea Română, și strimțoarea intrăga de două stenjeni tăiați în munte, cu precipisii în Dunare, este în manele Romanilor. O baterie de tunuri numai, bine asediată, pôte să țienă în

respectu diecimii de mii de ostire la gur'a strimțorii, și cataractele Dunării sunt nestrebatute diece luni din două-sprădiece, cu vase nu de resbelu, ci din cele mai ușoare comerciale.

Intiegeți țari'a ce ne-a datu natur'a la chie'a lui Hercule, Mehadia, Portile-de-feru?

Ce are să facă dăru pozițiunea strategică a Serbiei cu pozițiunea strategică a României la Portile-de-feru?

Vre-o unu-spre-diece strimțorii forte țari sunt pre tôte tromba Carpatilor din Cerna până în Prutu; cari aru trebui îngrijite spre a nu potê trece nici pasere din Austro-Ungaria în România fără voi'a noastră!

Bibescu-Voda, într'o ideea strategică negresitu, a începutu la strimțoarea Olutului, la Cozia, aceea cetate în forma de casarmă cu ziduri ciclopice, care casarmă stă și până astăzi aredicată din fața pământului numai de unu stanjenu.

Spaima mare a fostu această cetate pre Austriaci, cari au facutu totulu spre a nu se aredică!

Candă noi avem dăru tôte strimțorii în manele noastre, prudentu este, nationalu lucru estu, o cugetare de omu de Statu este să dămă de voi'a noastră tôte strimțorii acestu?

Ce avem să dobândimă noi prin derimarea Porturilor de feru și prin junctionile prin strimțorii Carpatilor? — Deca economicesc nu va potê nimeni să ne dovedesca că am avê vre unu folosu reale cu deschiderea noastră în acele părți unde esportăm pre pucinu, adeca numai pucinu porumbu și cățiva porci, care se pôte face foarte bine pre câteva ciamuri pre Dunare, și cu medfulu care se esporta și acum prin Carpati; deca economistii serioși nu ne potă probă că avem folose egali cu pagubele la aeste lucrări. — apoi politicesc, apoi în privința strategică, nu va fi nimeni care va potê să neghe că nu venimă noi, de buna voiă, să dămă cheile cetății în manele aceluora de cari avem să ne tememă mai multu.

Nu este nici de cum potrivela între interesele de statu ale Serbiei și între interesele de Statu ale României la Portile de feru, — și Turcia, acolo unde nu mai are nici Aldacalosu; acolo unde nu e nici picioru de țercu nici pe drêpta nici pre stanga Dunării; și Turcia, nu pôte să trateze unde nu are nici unu amestec, unde este teritoriulu Serbiei pre drêpta și alu României pre stangă, căci asemenea tractate, între Turcia cu Austria, nu potă avê nici o valoare!

Ne ceru Austriacii să le confiămă loră cheile cetății noastre. Nici mai multu nici mai pucinu de câtă atătă

„Ochi avemă și noi vedemă, urechi avemă și nu audimă!”

De la societatea academica rom.

(Reportulu anualu alu delegatiunii.

Incheiara.)

VIII. În miscarea personalulu societății pe 1872—73, avemă d'ave amentii, că d-nii Bataillard, Dietz, Dr. I. și A. Cihak și Dr. Szabó, au fostu numiti de d-văstră membri onorari în sesiunea 1872. Dela acesti domni s'au priunitu multumiri și oferiri de cărti pretioase. Tutororu noiloru nostri colegi s'au espeditu la timpu analele și celelalte publicatiuni ale societății.

Anulu acestu a fostu unu de durerose pierderi în personalulu societății noastre.

Una pierdere, care a fostu viu simțita de delegatiunea d-văstră, este aceea a I. S. principelui Alessandru Ioane I. Primulu donatore, și putemă dice barbatulu acelu, care a stimulat pe repausatulu Zappa să doneze și elu fonduri pentru cultură natională, fostulu domnitoriu Cuza avea dreptulu la sincerile regretate ale societății academice Delegatiunea s'a grabitu dar' a adresă domnei Elena, soci'a repausatului intru fericire fostu domnitoriu, unu telegrama de condolintia în numele societății academice.

Mari'a Sa domn'a a respunsu în 12 iuniu 1873 că „a fostu aduncu uimita de cuvintele prin care delegatiunea societății academice române a deploratu mărtea pre iubitului seu sociu.” Să-i fie țieren'a ușoară, d-ni membri, lui Alessandru Ioane I, er' memori'a lui va remanê perpetuată în sinulu nostru prin generos'a sa donatiune. Delegatiunea ar' crede, că este de dator' a societății, ca bustulu lui Cuza-Voda, donatorele ei, să fie asediatu langa alu celui-altu donatore, în sal'a sedintieloră ei.

Alte pierderi egalmente durerose pentru societate avuramă dintre membrii ei onorari: nu mai este Alessandru Hajdeu alu Basarabiei! Dar' ecurile fidele ale Nistrului vor spune eternu Prutului și Dunarei vorb'a patriotica a nemuritorului eforu din Hotinu!

Nu mai e asemenea între noi P. S. Dionisie, episcopulu de Buzeu, dăru meritele lui literare și donatiunea ce a facutu bibliotecii societății vor perpetuă amentirea numelui seu.

Ardelulu este în doliu; și elu a perdutu unu mare prelatu, pre metropolitulu Siaguna. Nu numai ca romani luămă parte la acestu doliu, ci și ca societate alu cari reposatulu oră membru onorariu ilustratu.

Și, ca și candă atâtă goluri facute în sîrurile, vai! atâtă de anguste ale apostolilor științii și literilor din țierele Române, n'ar fi fostu destule, éta mai avemă de regretatu mărtea și a unuia din rarii soldati ai cauzei române din apusulu Europei.

Acestu e Philarete Chasles, altu membru onorariu, barbatulu care cu atâtă simpatia pentru romani nu numai a scrisu despre literile noastre nationale, ci a și facutu din ele obiectulu unor lectiuni neuitate la Colegiulu de Francia.

X. Analele societății acad. pe 1872 au aparutu până acuma numai în parte. Delegatiunea, atâtă pentru a se conformă votulu d. văstră din 1871, câtă și pentru a nu întârziă pre multu cu dărea în conștința publică a proceselor verbali ale sesiunii din 1872, a decisu publicarea analelor în două părți: partea prima, contienendu procesele verbali, este în manele d-văstră; partea a II. avendu a cuprinde discursurile d-loră Fetu, Urechia și Baritiu, (de darwinismu,) va aparê în curendu, impededată fiindu de ore cari dificultăți tipografice.

Să nu uitămă d'adaage aci aceea scire buna, că imprimatulu analeloru pe anulă curentu nu va costă pe on. societate de câtă chartia, guvernulu bine-voindu a ordonă imprimarea loră gratis la tipografi'a statului.

XI. Din respectulu materiale, delegatiunea are onore a anesă aci:

1. Inventariulu primu și generalu de tôte averea mobiliera a societății.

Din aceste se va vedê, că în decursulu anulului 1872—1873 delegatiunea a realizatu în fine unu mobilieriu mai demnu de localulu unui corpu academicu, gratia în mare parte sumelor daruite de dd. P. Poenaru, Cretulescu și Odobescu. — În curundu acestu mobilieriu va fi instalatu în localulu destinatu societății, chiar în acestu palatu.

2. A două anesă la acestu este reportulu d-lui cassariu despre situațiunea fondurilor societății și spesele anuali.

Din acestu raportu resulta, că din veniturile prevedute de d-văstră pe 1872 în sum'a de 79,906—4 b. s'au realizatu până acum sum'a de 69,082—28 b. remaindu încă a-se încesă versamentulu anualu pe 1873 alu lui Zappa, care se urmarește prin ministeriulu de esterne.

Din cheltuelile prevedute de d-văstră în bugetu pe 1872, în sum'a de 70,607 lei noii, s'au cheltuitu numai 45,911—49 b. ceea ce da economia la prevederile bugetari de 24,699 bani 81 b. er' la venituri ne arêta unu reserva de 23,180—79.

Înainte de a termină asupra acestui punctu, se mai adaugemă, că lucrările judecătorești relative la frumos'a donatiune a cologului nostru d. Dr. Fetu s'au terminatu în totulu.

Câtă privesce donatiunea propusa de parentele Radianu, avemă a ve informă, că donatorulu muri înainte de terminarea lucrărilor judecătorești. Delegatiunea totusi

FOISIORA.

Consideratiuni asupra culturii poporului romanu din Transilvania.

De multu no-am propusu a face unu revista peste progresulu ce face poporul nostru preste totu în cultură și literatură noastră, după infintierea Asociațiunii transilvane.

Dăru cu câtă am insistatu mai multu asupra acestei idei, cu atâtă mai tare ne convingemă de unu rezultat nu pre imbucuratori; pentru că indiesertu vomu frundiari catalocele diverselor librării, indiesertu vomu ceti pagin'a anuncioru diaristice, căci de opuri române nu vomu pre dă, și deca dămă, acestu e numai din intemplantu. —

De unde dăru atâtă nepasare? de unde atâtă indiferentismu fața cu literatură noastră? —

Ce potă fi cauzele, de mai vertosu după 1848 nu se mai ivira barbati, cari se se ocupe seriosu și specialminte cu scrieri și se edoce totu feliulu de opuri române?

Și dacă s'au ivitu, de ce în numeru așa acconșiderabilu și nu în numerulu ce cu totu dreptulu s'ar potê acceptă după atâtă stipendia distribuite din partea asociațiunii transilvane?

E dorerosă și — adesea deprimetoria constatară a adoverului, însă trebuie să-lu marturisimă, căci a nu-lu marturisi este a se legană și a traî în iluziuni și vanitate, ceea ce este o însusire a intipuitilor și nebuni-

loru. Să constatămă deci adevêrulu și să recunoscemă, că tôte câte se scriu, suntă mai multu și mai pucinu operile *betraniloru noștrii*, cari și facura studiile înainte de timpurile martiale.

Generatiunea tenera ce a urmata — onore esceptiuniloru — pre pucinu și de telu nu-si bate capulu cu scrieri și lectură, ci din contra se arêta foarte nepasatoriă chiar și fața de cele mai vitali interese ale natiunii noastre.

Bravii noștrii *betrani* infintiară asociațiunea cu mari sacrificia și cu adevêratu zelul romanescu.

Acăsta institutiune natională după cum i se maresce capitalulu, asemenea înmultiesce și numerulu stipendialoră pentru tôte ramurile științifice.

Deodată cu infintierea ei începe a trimite teneri stipendiați pre la diverse facultăți de jură, medicină, tehnica și altele, și totusi numerulu scriitoriloru romani nu s'a înmultitu, literatură noastră nu s'a înavutitu.

Tocmai acestu punctu ne preocupă foarte multu, căci de aci depinde venitoriulu natiunii noastre; pentru că nemicu nu va întemeiă opulu propasirei, deca nu vomu pune base desceptărei sentimentulu natiunale prin totu feliulu de opuri literare și specialmente istorice, cum a facutu Germania, carea numai astfelu a ajunsu unde a astăzi.

De unde se învetie generațiunile venitorie virtutile și caracterile antecesoriloru, deca studiile istorice vor lipsi?

Ore de la strainii???

Strainismulu introdusu în societatea română va slabi cu totulu sentimentele natiunale și va pregătă cu încetulu mormentulu natiunii noastre.

Senguru numai prin scrieri literare și istorice-politice, nefalsificate și întemeiate pe adevêru, se vor desceptă sentimentele natiunale și prin ele natiunea română, și numai astfelu se va redică la demnitatea sa, și se vor nase sufletu energice, nedependente și firme.

E faptu constatatu, că ideea natională se întuncea, candă se perde din vedere punctulu de plecare; strainismulu coru mpe natiunea, creedia caractere debile, facendu din fi ii natiunii unelte orbe, care-si uita cu totulu de misiunea ce o au ca romani.

Detori'a noastră e să combatemă din tôte poterile și prin tôte medilôcele acestu reu, care pre multu ne-a slabită natiunea noastră.

Să combatemă indiferentismulu și comoditatu, de care se pare a fi euprensa junimea română de din căci de Carpati, istetia — onore dispăretoriiloru esceptiuni — numai în artea d'a arangia baluri, banchete și libatiuni natiunale, prin aceste și la acestearendu a trece de „surcei” ai lui Traianu și refundatori a *Daco-României*!

Tôte acestea combateri numai atunci vor avê rezultatulu doritu, deca junimea română se va inspiră de geniulu natiunale mai vertosu la studiulu pentru partea modernă a istoriei universale în genere, și a patriei în specialu.

Nu mai atuncia, deca barbati noștrii, indiestrati cu talonte se vor consacra mai multu pentru scrieri literare, și în specialu a studiiloru istorice, pentru că generațiunile viitorie să aiba ocaziune a cunoscă poterea literaria a limbii române, trasurile caracteristice nationale, datinele, moravurile și luptele pentru essistintia.

A sositu timpulu supremu să grigimă de medilôcele, prin cari se se incuragiedie barbati romani a lucră pe campulu literaturii și în specialu să scrie istoria modernă a patriei noastre.

A sositu timpulu supremu de a incuragiă junimea română la studiu seriosu alu istoriei nationale și politico-literare, care este unulu din cele mai principale obiecte, ce trebuie să recomandămă.

Pre bine a observatu dlu G. Baritiu în nr. 16 alu „*Transilvaniei*” „*vă studiulu istoricu cere multe: talentu speciale, cunoscerea de limbă multe, patientia, sacrificiulu de poteră și de bani.*”

Asia e; dlu Baritiu are tôte dreptateu, dera tocmai pentru acestu trebuie să aflămă o modalitate prin care s'ar potê, macar în parte, delatură aceste greutăți și a se ajunge dorintia generală d'ave o istoria română a noastră.

Acu jace totulu; adeca în aflarea și realizarea acestei modalități, căci din contra incidentale din 1870. — de care să ne ferescă Dumnezeu — ivitu în sedintia adunării generale a asociațiunii, țienuta la Fagarasiu, se mai pôte repăți, decaea — și va cunoscă istoria nimju

rogă pe dd. N. Ionescu și Dr. Fetu să urmarească donatiunea înaintea tribunalelor. Dela d-loru vomu ave' la primi binevoitorie informatiuni despre rezultatele dobandite.

XII. Situatia financiara a societății prezinta economi, cum vedierati, cele mai multe din caus'a nerealisării lucrărilor literare și științifice prevedute prin bugetu. Delegatiunea, d-loru, ar' fi fostu mai fericită să fi avutu a ve prezintă mai bine lucrări literare și științifice realizate!

De ce nu vi le pôte prezintă acele lucrări? . . .

Stultorum pudor malus ulcera celat! Delegatiunea d-vôsta cede, cu latinu, că e mai bine a-si dă sēm' de reu și a cercă vindecarea lui de cătu alu ascunde.

Ci unde este reulu? Ignorantia nu vede în faptu, că societatea academica, în câti-va ani, n'a datu inca gramatică, dictionariulu și glosariulu! . . . Ignorantia nu-si dă sēma de modulu cum lucrăza una societate ca a noastră și de imenșitate lucrărilor ce i se ceru.

Dar, respingendu acuzările ignorantiei, delegatiunea crede totuși, d-ni membri, că se cade să fimu și noi insine luatori aminte asupra pucinei înaintării a societății noastre catra scopurile ei.

Cine din noi, d-ni membri și colegi, și ascunde parerea de reu, că în anii acesti a n'am lucratu mai multu și mai bine?

Si avendu această parere de reu a omului conștientos și maturu, să recunoșcemu, că nici eră și nici este posibilu a face mai bine și mai multu de va continuă organizatiunea actuala a societății. Ce se pôte cere dela una societate științifică, care 10 lune din anu e condamnata numai a ageră prin delegatiune fondurile sale, er' de partea științifică nu se pôte ocupă de cătu 45 zile, și inca și din acestea una majora parte e silita ale consacra totu la cestiuni financiare și administrative?

N'a pututu face multu și mai bine societatea academica? Dara ce i se putea cere mai multu de cătu ce a datu, pe cătu timpu lipsescu din sinulu ei mare parte din barbati cari prin meritele lor științifice și literare se cadea să fia fostu de multu între noi?

Delegatiunea cunoșce bine, eă ce dificultăți s'au opusu și se mai potu opune la amendarea acestor două rele, cari paralizăza mersulu societății academice: lips'a de fonduri d'o parte, d'alta parte dificultatea d'a potē intrunți pe mai multu timpu de cătu pe uua luna și diumetate pre membrii neresiedinti în Bucuresci.

Delegatiunea, dupa reflesione matura, este în punctulu d'a crede, că sporirea fondurilor societății este în atirnare de spori-

rea importanței morale a institutiunii Tiér'a, guvernulu ei, și insii particularii vor acordă unu interesu cu atātu mai mare societății academice cu cătu ea va fi devenitu unu mai neindoiosu centru de cultura nationala, științifică și literară.

Si cătu pentru cestiunea declarării societății academice de institutiune lucrandu în permanentia: cine ne va potē impediă, ca spre a nu ne lipsi de luminele indispensabili și scumpe nouă a colegilor nedomiciliati în Bucuresci, să continuăm a ne adună în una specia de congressu anuale, la care deci să pōta participă ori care membru alu societății?

Delegatiunea d-vōstre nu propune în definitivu una anume solutiune; ea ar' fi scotitu inse a demerit' dela increderea cu care ati onorat' o alegund'o, deca v'ar' fi facutu impresiunile ei asupra mersului morale alu institutiunii, deca ea ar' fi esitu înaintea d-vōstre, d-ni membri, numai cu flori și v'ar' fi leganatu numai cu mangăitorie vorbe; mai preferiramu, cunoscundu pe colegii nostri, si-ii salutăm u cu iubirea cea mai neindoiōsa și le dicemu: bine ati ventu.

La lucru colegi și se nu ne despartim u pana nu vomu ascură lucrulu comunu unu mersu mai temeinicu.

Presiedinte delegatiunii, N. Crăstulescu.
Membrii:
A. Odobescu, G. Sionu, V. A. Urechiu.
Bucuresci, 1873 augustu 1/13.

Braslova, în aug.

(Reflessiuni. — cât eva sincere envinte la ategerea de metropolitu.) S'ar parē necunoscatu rulu de cauza unu ce paradocsu, unu ce nu de crediutu acele descoperiri, ce le face Corespondentele din Agnita în nr.ii 59, 60, și 61 ai „Albinoi“ în articulu „Abusuri și nelegalități comise în arhidieceasa din partea unor'a din Cleru,“ și ar fi în totu dreptulu a pune întrebarea: Cunu se pōte? Pre candu [pan' acuma] eramu dedati să audim prin organulu arhidieceșanu „Telegr. Rom.“ numai laude despre Starea lucrurilor din arhidieceasa și anume despre factorii dirigenti; pre candu și cea mai mica mișcare a parintelui vicariu și arhimandritu N. Popea, o cina sēu prandiu familiaru, date amiciloru Precu iostei Sale se buciunau, ca nise evenimente epocali pro candu pan' acuma unu cuventu de nemulțumire [nu s'a auditu în publicitate, în cătu lumea mai îndepartata și afara de periferia arhidieceșei a fostu în totu dreptulu să crēda, că în arhidieceasa este fericirea și mult'amirea cea mai perfectă: — acum deodata atari revelatiuni? ! — Da! usia e.

Unulu din peccatele, unoru omeni este

acel'a, că-si acoperu unulu a ltuia și faci'a de lumea din afara, retacu peccatele și aberatiunile, și în locu de a le descoperi, spre îndreptarea celoru strimbi, ei încarca pre acestia cu laude preste laude, cugetandu că prin această peccatōsa și demoralisatōria sistema vor nabusi conșiența și judecat'a libera a publiculu, și asia forad elegile loru lumea le va privi de bani buni, de fapte bune și frumoșe!

Se scie că repositulu în Domnulu Arhidieceșu și Metropolitu, dela sinodulu din 1870 încependu — obositu, sēu dōra, dupa cum dicea, din caus'a bōlei sale de carea de pre atunci a începutu a patim' greu — s'a retrasu de totu dela tōte afacerile arhidieceșei incredentiandu-le consistoriulu sub conducerea parintelui Vicariu, dupa aceea arhimandritu Popea. Vor fi fostu scaderi și pana la anul 1870, dara numai decātu dupa aceea a începutu a se schimbă întregu cursulu administratiunei arhidieceșei, atātu în forma, cătu și în realitate. Cătiiva omeni tineri, fora nici o praca, fora nici o cunoșiența administrativă, prelanga aceea — în parte mare — straini, daru de totu straini în biserica și afacerile ei, au începutu a guvernă arhidieceș'a, nu numai dupa capetele loru dara pré de multe ori dupa cum li dietă patim'a și resbunarea. Dela consistoriulu arhidieceșanu au începutu a esi charthii, ordine, decisiuni și sentintie, de omulu judecatoriu și pricepetoriu trebuiă să se indigne să se amarască pan' în adanculu sufletulu. Eră vai de partid'a pe carea o apēră unu advocatu carele nu stă în gratia parintelui Arhimandritu; din contra, și cea mai nedrepta causa, apērata de unu aderinte alu lui, eră securu castigata. — Se dice că în jurulu Sibiuului acea causa, acelu procesu matrimonialu care nu eră portatu de fiscalulu și totu deodată defensorele matrimoniale consistoriale, eră ab' antecesso perdutu! — Charthiele intrate odata la Consistoriu — deca nu se repuneau toama — numai dupa lune 6—8 și aflau resolvierea, și si această numai dupa repetite rogări și suplicări.

Am fost mai de multe ori la Sabiu în durat'a acestui întregu; totu deun'a am cercetat u pro inaltulu Repozatu și i-am descoperitu aceste neregularități și fora-de-legi.

Dara ce mi-a respunsu?

„Eu s'u bolnavu sufletesce și trupesce, nu me mai potu ocupă deadreptulu cu trebile bisericēșei; daru și cătu asi mai potē face această, consistoriulu me considera ca cum nici n'asi mai fi, nu me intrēba în nici o privintia, nu-mi spune nimica, tōte le face la spatele mele.“ Stim'a și vneratiunea catra inaltulu Parinte și starea sanatății lui, pana candu a fostu în viētia ni-a impusu tare și ne-a facutu se inghitim u noduri grele cari ne-au mai innecat u.

Nu voiu prin această alta, decât u să consolidu — pre corespondent-le din Agnita, că tractulu loru protopreviterale a mai avutu inca multi socii în dorile și necesurile sale.

Cătu pentru grētia și frie'a acelu d. corespondinte pentru cutare „sentinalitate,“ i marturisescu că pre cât usutem u și noi cuprinsi de asemenea aversiune și pre ingrigire, și vaeratul Dsale la atare plaga aru fi și vaeratul întregi arhidieceșei — afara de cătiiva individi — pre atāt'a de alta parte voim u a pusupune, că parintele vicariu și Arhimandritu este multu mai multu petrunsu de inalt'a demnitate a unui Arhidieceșu și Mitropolitu; eu multu mai multu petrunsu de adoverat'a iubire catra biserica sa și de pietate catra repositulu Parinte Andreiu; se cunoșce și trebuie să se cunoșca pre Sine insusi cu multu mai bine decātu — chiaru și numai prin candidatura la scaunulu arhidieceșu și metropolitanu să-si bata jocu de această inalt'a demnitate, de biserica lui și a noastră și de pietatea ce datoresce și datorim u cu totiu inaltulu Repozatu, și pre sine să se compromita asia de cumplitu înaintea întregi provincie metropolitane.

De langa Muresin, în aug.

În nr. 50 alu „Gazetei Tr.“ cetti o corespondentia despre decurgerea adunării generale a subdespartimentulu asociatiunei, tēnute în opidulu Dobra.

Corespondentia numita m'a iuplutu cu o satisfacere imbucuratōria, vedindu cumca întielegintii nostri dup' atāt'a repausu începutu a se mișcă și inca pre terenulu celu mai frumosu și saluaru, adecu celu literariu și indemnatoriulu pentru cultura poporulu; noi asti-a de prin sate, cari nici midilōce nici ocașiune nu avemu d'ajunsu d'a potē conveni în persōna cu întielegintii nostri de prin orasia, pre calea publicității trebuie să multumim u, cu deosebi celoru din sub-comitetulu despartimentulu, pentru ingrigirea parintiōșca cu au aratat' o cu ideia infintiiării unui fondu menitu pentru ajutorarea tēnerilor meseriasi nascuti pe teritoriulu subdespartimentulu.

Tocma pentru ast'a nu ne potemu ascunde mirarea noastră, candu vedemu din nu mit'a corespondentia, că insisi Dobrenii nostri, cari avendu pe teritoriulu subdespartimentulu singuri o scōla elementaria superiōra, și prin urmare în prim'a linia și copli apti spre a se tramite la mesaria, au impeditu primirea proiectulu celui saluaru. Ne nutresce inse viu'a sperantia, cumca adunarea proxima generala se va tēnē cătu de curundu și atunci neaflandu-se mai multu contrari toneriloru nostri industriasi, proiectulu

ationale numai dupa cum s'u publicat' o și o publica strainii, buna ora Kāvary, Vass, Rōszler și altii.

Pentru aflarea acestei modalități cine ar fi factorile celu mai competente? La totu casulu unu altulu de cătu „Asociatiunea Transilvaniei pentru literatur'a și cultura poporulu romanu.“

Deci numai asociatiunea ar potē înlesni greutățile ce se vedu că ar assiste în această cestiune.

Cand u dicemu acestea, nu pretindemu a impune nimenui opiniunile noastre în acesta cestiune; ci supunemu parerea noastră discusiunei libere, ca cu atātu mai bine să potemu află o modalitate mai nimerita pentru propagarea literaturii poporulu romanu, și să începemu o nouă viētia în asociatiunea noastră.

Asociatiunea noastră pana acuma s'a multumitu a creă numai stipendia și stipendisti, cari diu nu pré satisfacū devisei și scopulu ce pōrta ea, adeca literaturii și culturii poporulu romanu.

Si această numai pentru că o mare parte a stipendiatiloru, dupa ce-si termina studiile și vedu numai de sine, lasandu cultura poporulu romanu la o parte.

Asociatiunea noastră de la infintiierea ei a distribuitu multe stipendia pentru juristi.

Ei bine, ce rezultatu avemu? dōra s'a inavutitu literatur'a romana prin opuri juridice, sēu s'ar fi inmultitu celu pucinu publiculu cetitoriu? ori pres'a romana ar fi lūatu unu sboru mai mare decātu înainte de

1860. cunsacrandu-se puteri tenere publicistici? Nu, și — dorere era nu!

Si ce este caus'a? Este că juristii, cu puțina exceptiune, au nisutit u și nisuescu numai la oficia. Cēea-ce nu este și nu pōte fi scopulu asociatiunei.

Au dōra va dice cineva că: a avē functionari multi e una prosperare, e unu bine pentru poporulu nostru, — și mai departe unu progresu pentru inmultirea întielegintii nationale, căci numai astfel se vor potē redicā adeverati operatori ai poporulu, și se vor promovā interesele nationale precum intr'adeveru dicu unii pigmei nationali? !?!

Noi sustienemu contrariulu și în această sustienere ne intarescu chiar esnerintiele multe sēu mai puține de pana acuma.

A probā această asertiune credemu a fi de prisosu; și presupunemu că ori-ce romanu și va aduce aminte cum tractēza nemoritoriulu nostru Barnuti, în dreptulu publicu, această tema referitōria în specialu la romanii din cōce de Carpati.

Functionarii romani între atari sisteme de guvernamentu ce se paronda la noi, nu pot u alt'a de cătu „esscutorii tegiloru straini“

Dara chiar dupa francesulu Montalembert, functionarii publice sunt cea mai cumplita bōta sociala. Adeverulu acestei enunciatii se sustiene și prin alt'a de renumitulu scriitoriu franceșu Jules Simon: „guvernulu pentru fia-care postu ce dă, face unu fericitu și dōs-dieci de nemulțumiti.“

S'ar potē multe dice, ba chiar și esemple s'ar potē cită pentru dovedirea acestui reu ce s'a incubatu și la noi; dara ne marginim u de asta datu numai în generalitate, multumindu-ne a rogā Asociatiunea transilvana, ca să binevoiesca a luā în consideratiune aceste modeste opiniuni ale noastre și stipendiale cele multe, mai bine să le distribue pentru promovarea literaturii romanu, de cătu să sporēscă numerulu amplotiloru.

Dara să ne întorcemu la cestiunea ce ni-am propusu a tractă.

I. Am disu locu la seu, că pentru promovarea literaturii și a culturii poporulu romanu factorile principale e Asociatiunea transilvana.

II. Am disu, că dupa rezultatele de pana acum nu s'a corespunsu scopulu, și asia trebuie să aflăm u modalitate, care mai tare și mai securu să ne apropiā dorintia generala de propasire în literatur'a și cultura nationala.

Dupa noi dara ar fi timpul, ca asociatiunea să încete a mai creă noue stipendia, ba chiar din cele create de pana acuma să sistedic, lasandu pentru fie-care ramura științifică numai cătu unulu pentru desteptarea emulatiunei și desvoltarea talentelor speciale a tēnerimei studiōșe, lipsita de ajutorie — și în loculu stipendialorū încetate să începă a sprigini profesiunile independente și productōrie prin:

a) premiarea celoru mai bune opuri literare,

b) prin tiparierea pre spesele sale a disertatiuniloru literare istorice și economice-nationali și a altorū tractate, ce se tēnu pre la adunările generale ale asociatiunei și a diferitelorū despartimente, și acestea să se distribu gratuitu în numeru cătu mai mare pîntrē poporū;

c) prin ajutorarea individoru ce ar probā talente speciale pentru de a adunā și ordind materiile necesarie referitōrie la studiulu istoricu nationalu și a patriei;

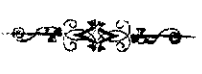
d) a ajutorā tēnerii romani cei ce se adopera pentru industria și comerciu, și

e) a fondā și ajutorā scōla.

Numeru în acestu casu ar avē întielesu sectiunile științifice, cari pana acuma se totu infintiiēdia în asociatiune, inse nime nu le mai vedu.

Dreptu aceea numai prin modalitatea susu indicata suntem u în dreptu a crede, că profesiunile independente se vor imbraciosiā, literatur'a va înaintā și căile prosperității și ale civilizatiunii se vor deschide pentru poporulu romanu transilvanēnu.

Aceste idei le supunemu, fora de a judecā, discusiunei libere și serioșe, sperandu că pana la proxima adunare generala a asociatiunei transilvane vor fi apretiuite de cei competentii astfel, ca atunci să putemu usioru statori procedur'a ce o reclama trebuintiele cele mai urgente și cultura poporulu romanu.

concerninte va deveni fapta. Ne rugăm în sa și pan' atunci de domni întieleginti din Deva, ca să se midlocosca publicarea colectei, ce s'a facutu cu ocaziunea banchetului de la adunarea generala din Dobra. Nicu.

Langa Siria, cottulu Aradului, in aug.

(O familia Romana ca oște la mēsa unui aristocratu magiaru, semnele ce amenintia romanismulu acolo unde elu infiora.) Semtiulu de dreptate și celu natiunalu de care me falescu ca romanu nu-mi ierta a retacē aceea, cu ce unu romanu pucinu credintiosu, in lumea cea atatu de demoralizata de astadi, prin semne vidibili se nisuesce a se falu intru detrimntulu interesului nostru natiunalu inaintea unoru domni magiari. Pentru cā a retacē unu unu astfelu de „ce” — semnifica „consintire” și anume: *calcarea juramentului a 40 de mii de barbati dela Blasiu*; o pēta mare ar fi acēta pre sufletulu meu și unu pecatu natiunalu. — Onorat'a Redactiune pōte cā s'a convinsu, daru si publiculu va fi sciindu din colōnele acēstui diuaru — despre machinatiunile cele fara esemplu ale vice-comitetului Tabajdi, ce anulu trecut dsa le aplicā facia de notariulu din Siria I. M. firesce cautandu pentru suspendarea lui nodu in papura, care l'a si aflatu prin viclenia magiara. Acelu postu ca vacantu nu multu dupa aceea deveni totu prin influint'a Tabajdinilor in man'a unui Szida György, care pecatu cā pōrta tipulu de omu, cāci in sufletulu seu n'are sentiu romanu, nici Ddieu si asia inghite fructulu care bravulu Moldovanu dela anulu 1865 l'a castigatu pentru Siria si jurulu ei.

In diu'a Stului Stefanu, serbare mare la magiari, vedemu pre acēl'a Szida, impreuna cu muieroa, sa ospetandu-se la mēsa aristocratului Bohus pana sēr'a, si se bucurā la toastele redicate pentru biceuventarea magiarismului; ori care pōte presupune cā nu fara scopu a toastatu si mancatu Szida la mēsa lui Bohus, precum nici cestu diu urma nu fora scopu a pōfitu pe nemerniculu la mēsa sa. — Apoi dupa scrierea concursului la postulu vacantu de medicu opidanu, totu acēstu peccatosu indemnā artistia opidului ca in numele reprezentantiei introge sē rōge pe Nistoru, pentru ocuparea postului vacantu, in sa onōre bravului primariu, cu tōta virtutea refusā pe Szida. — Asia stānu noi cu natiunalitatea in Siria. — Vedeti, domniloru, cari cortesiati pentru acēstu omu peccatosu, vedeti voi cari ca oște ati alergatu la Siria in diu'a alegerii de notariu si in ospetaria prin afecte de bucuria ati aplaudatu triumfarea lui Iuda celui fora de lege. Inusi partisanii lui au desperatu si s'au ingrozitu de portarea lui antinationala. Multele si negrele sale peccate, oficiali si natiionali, le voui aretā cu permisiunea onoratei Redactiuni cātu mai curundu. Demetriu.

Borzava, cottulu Aradului, in 24 aug.

(O fapta frumoasa si demna de imitatu.)

Comun'a Borzava in timpulu din urma avu multe necesuri. Sfasiarile religionari intre frati au stricatu multu causei nōstro natiunali. Dupa despartirea religionaria, omenii cari romasera credintiosi bisericeii parintiloru nostri, desi facu maioritatea din poporatiunea comunei, totu s'au fostu in stare sē repare scōl'a si s'au aduca intr'o stare, ca sē nu cada pre man'a domniloru si sē se faca comunala; emisera deci siesse membri sub conducerea dlui protopopu I. Belesiu pentru a faco cunoscuta starea comunei Ilustratiū sale bunului nostru parinte si episcopu diceasanu Procopiu si sē-lu rōge pentru essoperarea unui imprumutu de 1000 f. din fondulu diceasanu. Bunulu Parinte, de locu dispuse a ni se dā imprumutul cerutu, si afora de aceea comun'a nōstra gr. or. fū daruita cu 275 f. din banii votati de legelatiune in rubric'a Cultului pentru bisericile orfanali.

Credintiosii din comun'a nōstra deci cu inima plina de credintia si pietate multiamescu prin acēst'a prē santitului Parinte si episcopu alu nostru Procopiu Ivacicovicu si multiamescu si dlui protopopu I. Belesiu precum si inspectorelui scolaru Vas. Zorlentianu pentru parintēs'oru loru ingrigire de scōl'a si biseri'a nōstra.

In numele sinodului par.
Ioane I. Michianu.

Mehadia, in 25 augustu n.

Onorata Redactiune! Binevoiti a dā locu urmatōriilor orduri in stimatulu diurnalu a Domniei Vōstre. In 29 iuliu v. a. c. se botediā prunc'a dlui doctoru *Alessandru Popovicu*, in capel'a ortodossa romana dela baile lui *Iorgovanu*, langa *Mehadia*. Domnulu *Alessandru Mocioni* redicā din santulu botezu prnōu'a cetatiēna, cu care ocaziune generosulu nasu, donā comunei *Pecinisca* 100 fl. v. a. si anume: 50 fl. bisericeii si 50 fl. pentru unu fondu pre sēma scōlei din locu. Acēsta suma de 100 fl. inmanandu-se subscribului, indata au si predat'o mentiunetei comune, carea pana la o neccitate neaparata se va dā la unu locu securu spre fructificare. Prin acēsta fapta marinimosā dlu *Mocioni* revarsā radielē binefacatōrie ale generositatiū sale si in pārtile acēstea, si prin acēsta daruire facu sē-i cunōsca si poporulu din acēste pārti marinimositatea si inim'a sa cea nobila. Si poporulu intr'adeveru este bunu si multiamitoriu, si intielegendu despre fapta cea frumoasa, cu entusiasmu si cu inima plina de multiamire strigā: *Ddieu sē-i ajute si sē-i respaltesca.* *Vasilu Popovicu.*

Varietati.

(Multiamita publica.) Subscribulu implescu o prē santa detorintia candu prin acēste pucine orduri aducu profund'mi multiamita aceloru marinimosi binefacatori, cari cu ofertele loru binevoira a-mi facee possibile terminarea studioru gimnasiale, — anume: *din Temisiora*: dd. *Andreescu*, docinte 3 fl. I. *Ciacovanu* 2 fl. P. *Pogarassy*, Vl. *Craciunescu*, I. E. *Tieranu*, S. *Luminosu*, V. *Ignea*, P. *Ionati*, I. *Fagarasianu*, N. *Chitescu*, P. *Milu*, A. *Sacasianu*, *Trailescu* si *D. Latza*, cāte 1 fl. dn'a S. *Maniu*, dd. *Jurma*, P. *Abrudanu*, L. *Calaceanu*, *Farehescu*, G. *Ardeleanu* cāte 50 cr., — *Din Gavosdia*: dd. F. *Blidariu*, *Nicolau Groza*, dn'a M. *Sacosianu*, dd. I. *Sacosianu*, N. *Blidariu*, *Ladislau de Szende* jun. cāte 1 fl. G. *Eisenstāder* si A. *Breit* cāte 40 cr. — In fine aducu deosebit'a multiamita stimatului domnu *Pavlu Chinasu*, docinte in loculu meu natale, care — desi seracu ca toti docentii nostrii — inca din prunc'a mea a grigitu de mine cāsi unu adevoratu parinte de unu fiu alu seu. St. Dsa n'a crutiatu nici ostenēla, nici timpu, nici din prē modestele-i medlōce materiali pentru mine. M'a svatuitu ca unu adevoratu parinte, si candu eramu sē desperu cu totulu elu mi-a fostu mangaitoriulu si mantuitoriulu.

Gavosdia, in augustu 1873.

Simeon Popetiu,
gimnaistu absolutu.

(Conferintia — in contra ciumei.) In Zimbro, o comuna locuita de romani si nemti in cottulu Aradului, poporulu crede, cā epidemi'a, ce grassēdia intr'o mesura infricosiata cum de multu nu s'a mai pomenitu, provine dela o muierē betrana, hida, necurata si indevolita, carea e cunoscuta sub numele „Ciuma.” Pre acēsta Ciuma numai ochii feciōreloru o potu vedē si se considera de aducetōria si facetōria de tōte relele, ēra mai alesu de morburi si mōrte, ori unde se va aretā. Intr'una din dile o fēta de 16 ani, care mersese in padure dupa lemne, a vedutu pe Ciuma cu peru negru sfincalōitu siediendu pe verfulu unui arbore si privindu la ea cu o cautatura infuriata. Cu ochii plini de lacrimē, de spaima si frica grabi biēt'a si ajungendu in satu intrā in mōr'a cea d'antaiu si cu manele pre peptu enarā despre ce vedise. Morariulu capetā voia sē veda pre Ciuma, in sa muieroa lui i spuse cā numai feciōrele o potu vedē. Din intemprare la mediulu noptii dupa aceea muieroa capetā coler'a; toti diceau cā de aceea s'a betegitu muieroa, pentru cā n'a lasatu pre barbatulu seu sē veda pre Ciuma. D'ā urmatōria, la 10 ore sēr'a pre Ciuma ēra o vede la usi'a casei unu june cu sor'a-sa, venindu de la lucrulu de campu. Junele in sa nu se temū, ei apucā unu ciomagu si lovi pre Ciuma asia de tare, in cātu numai schiopatandu potū luā fug'a. Cealalta dia in sa pre mam'a junelui o prindu neccese sgarcieri infricosiate si patimesce tōta d'ā, ēr omenii toti diceau si jurau cā ast'a e pedēps'a, cu care si-a resbunatu Cium'a, pentru cā a batut'o junele. Intr'aceea unii se socotiau cā — cum s'ar potē scōte Cium'a din otaru

sēu celu pucinu s'ar potē face nestricatōria. Mai vertosu muierile, cari la astfelu de lucruri totudeun'a se priescu mai bine, tienceau conferintie, in cari s'au discutatū multe interesante propuneri. In decursulu conferintieloru o baba trebuiā sē stee strage la usi'a casei, ca nu cumva Ciuma sē intre in chilla si sē le prinda sfatuin du-se in contra ei; ēra o feciōra stetea panda in curte, ca s'o veda candu vine si iute sē-i spuna babei pentru a insciintia adunarea. — Dintre diferitele propuneri mai interesante sunt acēstedoue: o muierē ce a moritu de colera sē se ingrōpe standu in piciōra si pamentulu sē se arunce pre ea intre cātu mai multe si mai mari ceremonie; prin acēst'a s'ar ingropā si Cium'a. — O alta sciutōria socotiā cā ar fi de mai mare sporu rōnduēt'l'a, ca in tōta cas'a sē se puna pre mēsa o papusia facuta din trentie si cu peru resfocitu; cāci atunci Cium'a daca arivrē sē intre in vr'o casa si ar vedē prin ferestrele acēsteia papusii'a, ar dicea intru sine: „Aci nu potu intrā, pentru cā aci este deja un'a ca mine!” Care din acēste dōue propuneri s'a primitu nu se scie, destulu in sa cā epidemi'a, de candu cu recōrea dorita, a scadiutu si cā la conferintie au participatu multe nemtiōne.

(Spre insolintiare) tuturoru cariturariloru nostri, cari dorescu a avē cartea „*Robinsonu*”, publicāmu aci numele si locuint'a domniloru, caror'a li s'au tramisu spre vendiare. Sunt urmatōrii domni: *Georgiu Popa*, asesoru-referinte consist. in *Aradu*; *I. E. Tieranu*, negotiatoriu in *Temisiora*, (*Fabricu*); *N. Ardeleanu*, advocatu in *Temisiora*, (*Cetate*); *P. Suciu*, negotiatoriu in *Oradea-mare*; *Dr. At. Marienescu*, jude reg. in *Oravitia*; *Ionu Lengeru*, advocatu in *Brasiovu*; *C. Toma*, docinte in *Saculu*, (*cottulu Carasiului*); *Petru Ilesiu*, studinte de politechnica, *Baia-de-Crisiu*.

Publicatiuni tacsabili.

Concursu.

Pentru deplinirea vacantului postu de invetiatoriu la scōl'a gr. or. romana din *Orsiova vechia*, in nou formatulu comitatu alu *Severinului*, protopresviteratulu *Mehadieii*, se eserie prin acēst'a concursu. — Emolumentele sunt: in bani gat'a 360 fl. v. a. 8 stangeni de lemne, 4 pentru invetiatoriu si 4 pentru incaldirea scōlei, cartiru liberu si gradina de legume. — Dela recurrenti se pretinde pre langa facultatea de instructiune, normata prin legile scolaru, si pe larga limb'a romana, ca limba de propunere, sē fia versati si in limb'a serbēsca, astfelu ca afara de orele oficiali se pōta dā scolariloru de natiunalitate serbēsca instructiune in limb'a loru materna, pentru ce inse vor primi dela parentii respectiviloru scolaru unu onorariu corespondentoriu. Recursele proviedute cu cele prescise prin statutulu org. si adresate catra comitetulu paroch alu, sē se tramita pana in 16 septembrie a. c. st. v. — in carea di se va tienē si alegerea — prē on. d. *Michailu Popovicu*, administratoru protopresviterialu in *Orsiova-vechia*.

Orsiova-vechia, in 12 augustu 1873.
Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine:
Michailu Popovicu, m. p.
adm. protopresviterialu.

1-3

Concursu.

Pentru implinirea vacantei statiuni invetiatoresci la scōl'a de fete greco-or. romana din comun'a *Nicolintiu*, in fostulu confiniu militarū, se deschide concursu pana in 20 septemvre n. 1873, cu urmatōriele emoluminte: 360 fl. v. a. salariu anualu si cartiru naturalu cu gradina de legume. —

Doritorii de a ocupā acēstu postu sunt avisati a-si tramite recoursele proviedute cu documintele necesarie despre morala si despre cualificatiunea invetiatoresca, pana la mai susu insemnatulu terminu, la onorat'a pretura cercuala in *Carlsdorf*.

Nicolintiu, in 29 augustu 1873.
In contielegere cu senatulu scolaru localu:
Ilie Cornianu, m. p.
presied. consil. scolaru.

1-3

Concursu

Pentru ocuparea statiunei de invetiatoriu la scōl'a confesionala, gr. or. rom. din comun'a *Cebza*, in protopresbiteratulu *Ciacovei*, comitatulu *Torontalului*, se publica cu terminu pana in 14 Septemvre 1873. st. v. in care dia va fi si alegerea.

Molumintele sunt:

In bani gata 340 fl. v. a. Patru jugere si diumetate de pamentu aratura. Cartiru liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupā acēstu postu vor avē a-si tramite recoursele loru comitetului par. gr. or. din *Cebza*, proviedute cu documintele recerute, si instruite in intielesulu statutului org.

Cebza, in 6 augustu 1873.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu dl. adm. protopresbiterialu.

1-3

Concursu

Nimicindu-se actulu alegerei de preotu, din Comun'a *Straja*, fostulu conf. milit. se eserie de nou concursu, in urm'a resolutiunei consist. din 2. iuliu a. c. Nr. 602 cu terminulu de 6 septemvane, la a caror'a expirare in prim'a *Dominica* se va tienē alegerea.

Beneficiile si conditionile sunt totu cele aretate si in primulu concursu.

Concurentii au a indreptā actele recursuale, cu tōte documintele prescise in ordinationea consist. Nr. 449, *Comitetului parochialu* prin Dlu protopresbiteru tractualu alu *Versietului Ioane Popovicu*, la *Mercina* post'a ultim'a *Varadia*.

Ioane Popovicu, m. p.

2-3

protopresbiteru.

Concursu.

La parochi'a gr. or. vacanta din *Sacosiu-turcescu*, protopopiatulu *Jebelului*, se deschide concursu pana in 22 septembrie vechiu. —

Emolumentele sunt: una sesiune de 32 de jugere pamentu, birulu si stol'a indatinata dela 120 de case.

Concurentii au adresā a recursurile loru, proviedute cu timbru si cu atestatulu de calificatiune catra on. sinodu par. gr. or. din *Sacosiu-turcescu* la dl. protopopu *Alessandru Ioanovicu* in *Jebelu*.

Sacosiu-turcescu, in 8 augustu 1873.

In contielegere cu dl. protopopu tractualu.

2-3

Comitetulu parochialu.

Nr. 3028.

Concursu.

La scōl'a comunala romana ce se va deschide aici la 1. optovre a. c. este de implinitu unu postu invetiatorescu pentru copii si fete.

Cu acēstu postu sunt impreunate urmatōriele competintie anuali: lēf'a de 315 fl. v. a., spese scripturistice 2 fl. 10 cr., relutu de carausia 16 fl. in bani gata; apoi 4 stangeni de lemne de focu, 2 clāi de fēnu si cartelu naturalu corespondentoriu dimpreuna cu gradina, precum si, in casuri de lipsa, o suma amesurata de bani de cheltuiēla la eventualele conferintie invetiatoresci.

Recursele, instruite cu documintele necesarie si cu atestatele despre calificatiunea invetiatoresca, sunt a se adresā pana multu in 15 sept. a. c. st. n. oficiulu cercualu reg. ung. in *Kubin*, suplicelē sosite mai tardū ori defeptuosu instruite neluandu-se in consideratiune.

Competintii cari potu prestā propunerea din limb'a romana si in alt'a straina si sciucantarea dupa note, vor fi preferiti.

Kubin, in 18 aug. 1873.

Oficiulu cercuale reg. ung.

3-3

Stojan, m. p.

Concursu

Pentru postulu sistemisatu prin ordinationea vener. Consistoriu Eparchialu din 26 ianuariu a. c. Nr. 80 B. pre langa betianulu preotu *Ioane Bercianu* din *Bogodintiu*, *Protopresbiteratulu Bisericeii-albe*, se deschide prin acēst'a Concursu pana in 9 septemvre a. c. st. vechiu.

Emolumintele sunt: 1/3 din sesiunea parochiala si din venitele stolarie asemenea 1/3 parte de la 150 de case.

Doritorii de a ocupā acēstu postu sunt avisati suplicelē loru conforme st. org. bis. adresate respectivilui *Comitetu parochialu*, ale tramite concernintelui D. *Protopresbiteru Iosifu Popovicu* in *Iamu*.

Bogodintiu, in 29 iuliu 1873.

Comitetulu parochialu,
in contielegere cu D. protopresbiteru tractualu

2-3